

HEBORO OHO DZAIRA PEPE

Pauro mae ape qeeteta
 Naqapa Ika Nena
 Tii 68 Kaqani
 Isiraeho Dzaodzaonoma
 Haba Qesa,
 Besa Bisanaho Kusu ma Koko

KHATAIO NARUHO MEE

¹ Dzoobe Dzairamane!

Ohongai abi napake qupanomaitareiqi too abi ma kara dzoobiremi uimane neimane moo nooka qaata.

² Oke eete qaaramuti musaqike noi khatanipamu nomeke dzoobiremi baata.

³ Oi Khata ape bahe Ohonga noomaeho ngingi ma dzubina dzapa pobinoma. Noi quba minara korabete soubireta ma oho apiapinipamu naate oorai teena. Noi maiho noo tatanga quba eeteqi kahosa napahoke teeteta. Teeteqi peite Baisa minanoma noho boto pobi naateqi oho poro qereta qoororai.

KHATAIO ANGEROHO ISAKI RIITORAI

⁴ Oonita Khataho qopa ma dzapa pobi oi angero-hoke sugobireqi peitanipamuke eete oorai.

⁵ Oi Ohongai hee, Anai niike dzoomani nii naho khatanipamu. Oke hiireqi noi paha hee, Nii ma nakamae Mai ma khataho isaki ooni totoho oonoma hiireta oke noi teqaha angero teeke pobi hiibara.

⁶ Oi Ohongai eka bosa khata nome ttokata paanaiteqi hee, Angero name, nike gama susupu khataho hasa ma gegema hiibareiqi hiiretanita noi angero bamu.

⁷ Qate angerohoke Ohongai hee, Anai nokoke korabetemi nokoi gutu boto khara ma eepaho isakita naho tuhotuho naate qaarakoiqi hiireta.

⁸ Qate khata nomenipamuke Mai hee, O Ohonga, poro qere niihoi dzakapanita baamu bamu naataqu.

⁹ Niiho qeridzai pobipobi oonita sarakamina oorai nokoke pobitakoi. Oi nii teenai qangake arabireqi qidzake qauputorai. Oho quba Ohonga mai niiho anai qesamane niihoke riiteqi niiqake geebanomaitemi minarai niiho dzapake qiraitakoi.

¹⁰ Oiqi hiireqi Mai hee, Khoobanipamuta nii ttoka ma haba biraitemi boto popo niihoi gama qusu ma haba igabirorai.

¹¹ Igabiroraihe kebanoke topa ma qosana naate dzaetakoi. Qate nii teenai qaarakoi.

¹² Oonita quba oi gama ttoba agobaho qesa qanganatemi oke nii goomami bamu naatakoi. Qate niimaeho tii samane samane biiranate tumami nii bamu oho quba tasu naataquhe iso keke qaarakoi.

¹³ Hiireqi Mai noi khata nome pobi hiireqi hee, Nii naho samata beebe eete oomake anai ibo nihoke suqobireqa pesu nihota mootakoi. Oiqi hiireta oke te angero pobi hiibara.

¹⁴ Baamu, nokoio tuhotuhoho isaki. Ohongai noko dzoobiremi abi Kiristuho nete qidzanatorai nokoke tuhororai. Oioni.

2

INGONAITAQUHO TETE OIO ATTINOMA

¹ Oonita Ohongai poiqa angero bahe khatani-pamu nome dzoobiremi noo oi bamenoma. Oho quba napai noo oke eto arabidzainohe korabete nookaqa qusubaite soubidzare.

² Oi bosata Moseho hu nooke angeroho toota qaupuitemi tatanga naatemi qesai basesa quba hu oke riiteqi oho isakita quba bamenoma saridze qaate.

³ Oonihe poiqa Ohongaho Khatanipamu baaqi ingonaho tete dzapanoma biraitemi napai oke qusubaitaama naatemi noi bamu napake maa moitaqu.

Oi Dzesu Kiristu Sooparai tete oke biraitemi Qaru abi nohoi oke napaho tomata qaupuiteta.

⁴ Qaupuiteqi Ohongaho Sumasai nokoho noo mee hiireqi bauraho sipi saqoroqi noomae qupadzomaqi obaoba ma quba nese agiagi ma mumure samanema napake isakinomaitemi ooraita oho basesa eetaqui attinomani!

INGONA MAI APE BAHE DZESUNIPAMU

⁵ Nookao, abi ma quba samaneke soopara eetoraquhoke nanai hiibi, baura oke Ohongai teqaha angeroho botota mootara, baamu.

⁶ Sinabidza abi teei teeta isere qeeteqi hee, O Ohonga, abi noi quba ape ooniqi hiireqi nii noke qupadzomorai? Abiho Isakinihe nii ikanomake eete noke tuuhororai?

⁷ Oi nii abike gattiqa angeroho pesuqata mootomi ooraihe nii noho dzapake qiraitemi dzapa pobinoma, nee ma baunoma naatorai.

⁸ Ma quba dzapa samaneke nii gama abi oho pesuta mootomi oorai, ma quba teeqai te sigiqata ooraidzara, baamu.

Oiqi hiire qeeteta. Oonihe napai moohimi quba qesa qesake abiho pesuta mootaamake oorai.

⁹ Oi khooba apeho qubake oke eete oorai?

Oonita Dzesuke qupadzomare. Napai moomi noke bodza hoteqaho isakita angeroho pesuta mootota. Oi Ohongai baruna heenanomanita napai gama baataho sagosago naata qubake Dzesui heme ma baata saridzeqa qoridze dzapa pobi-noma, nee ma baunoma naatareiqi Ohongai isakiqata noke angeroho pesuta mootota.

¹⁰ Oonita qupadzomare. Dzesui quba minaraho khooba ma tete keke. Oho qubake oonoma teei qurate abiho heme ttaiqi naate khameto samane napake dzoomaqa dzeima ingona nagapata tumaqu oio isaki bagenoma.

¹¹ Oonita napaho ingona mai Dzesu noio abiho ttaiqi keke naatemi oho quba noi midzaamake napake hee, dzairamane nameniqi hiirorai.

¹² Dzesuho totoho oke teeta qeetemi oorai oi hee, O Ohonga, Dzapa nihoke anai dzairamane nameho dzagata qiraiteqa nokoho bisata niho hasa naa hiibakoiqi hiireta.

¹³ Ma paha teeta noho totohoi Maike hee, Anai niike aitataumakoi. Oi ana keke bahe Ohongai nii anake khameto moitemi oorai nokoma nanai gamaqa.

KHATAI NAPAHO SAMA EETEIQI HOBIHOBI NAATETA

¹⁴ Oonita hiibi, khametoi abiho sama eete ooraiho qubake Dzesu noi paha oho isaki naateta.

Oke eeteqi baataho soopara Saata noho beedza-
eke saqorota.

¹⁵ Oi abi samane napake Saatai baataho eekama
suuto qaami napai qupi ma sau samaneke atti
irita qaami Dzesui eka oke uhutota.

¹⁶ Oonita mooro, Khatai teqaha angeroho sama
eetaranihe Abarahamu ma napaho sama eeteta.

¹⁷ Oke eeteqi qesamane nomeho tomidza naate
Ohongaho dzube abi minaho isakita dzasa quba
eeteqi idzoidzoke Ohongaho kiridza qeereqi abi
qesamane nomeho kahosa gama teeteta.

¹⁸ Oonita qesamane, nike torona bamenoma
saridzorai nike erake qupadzomare. Dzesu paha
noomae heme ma torona samaneke saridzeqi oke
gama suqobire qaata oonita oho hobihobi noho
neta ooraita giimare.

3

DZESUHO DZAPA POBI OI MOSEHOKE RI- ITORAI

¹ Oho qubake qaheuba dzairamane name, nike
oho qesa qusu sinabidzaho ttaiqa naate ooraiqi
Ohongai Dzesu Khata garu dzoobiremi napaho
dzube abi mina naate oorai noke korabete qupad-
zoma soubidzare.

² Moseke Ohongai uhutomi noi Ohongaho hu
noo baurake qaupuiteta oho isakita Dzesu paha
poma teeke te riitaranihe Ohongaho dza oke gama
qusubaita soubireta.

³ Moseho baurai isakiqata nee ma baunoma
naate qaatahe, Khataho baura minanipamu
oonita nee ma bau nohoi Mosehoke suqobirorai.
Oi teehe bahe baura abiho dzapa pobi te minai

ooraidzaranihe baura minaraho maikhata dzapa pobi nohoi minanipamu.

⁴ Naga gosogoso abi naga samaneke korabetoraihe oho ttitti ma bapo korabetemi oho isakita naga biranatorai oi ape bahe Ohonga Maikhatanita oi paha Khataho dzapa pobi.

⁵ Oi Moseho botota baura qesa mootota oke noi baura abiho isakita qusubaitemi oho nooi Dzesu ipita biranate baura mina eetetaho qaamod-zamodza naateta.

⁶ Oi Kiristui teehe isakita ooraidzaranihe maikhataho dzaapanita qupadzomare. Oonihe maikhataho naga apehoke hiirorai? Oi ai tataumanoma napai naga oho isaki. Oonihe napai ai tataumaqi qupa dzebidzebima battigara naate qaaraqo oi ai tataumanomaho isaki keke oni.

BASESANOMAKE QIDZAITAQUHO TETE OORAAMA

⁷ Oonita Qaheuba Sumasai poiqake hee, Nike poiqa naho noo nooka qusubaitaqu mae?

⁸ Oi nike agobake haba habanata basesa eeteqi Ohongake torona moite qaataho isakita eto paha ota qemaino.

⁹ Oi bodza ota nikeho uimane neimanei anake ttidza kotoroqi tii 40-ho isakita naho kinisa ma baura moo qaami nokoho qupa te uhubara. Tii 40-ho isakita ana baura oke eetoramuti miisi teeteqi erake hiireta,

¹⁰ Eehe, nokoi naho tete ruumenipamu. Qupa nokohoi sau samaneke mainata tuumorai

¹¹ Oke hiireqi ana qupa biribiri nameta hee, Qidzoke abi naga oi naho neta qemaqa

qidzanataqu baamunipamu. Ohonga Sumasaho noo oioni.

DZUTA ABIHO BASESAKE ETO QAUPUITAINO

¹² Oiқи Sumasai hiiretai hiirorai oonita, Dzairamane name, eto nikehota teehe qupa obero naate basesake dzoomami nike Ohonga Qaraqaraho Maikhatake qaate papataino oho quba qogo noo hiire.

¹³ Nookare, napai Ohongaho neta qeema sumudzataqu teteke bodza apeta ao siibaqu? Oke napa ruumenihe siibamake ooraquta etoqa kahosa ikoikonoma nike gaamami nike basesa oho kabira naataino qubake qupi ma sau samaneke qesa sinasina hiirorare.

¹⁴ Meenipamuke nike Kiristuho ttaiga naate oorai mae? Ooraiqako nikei Kiristuho qupa toobake eeteqa battigara naate qeema qaaraqutoke suhe qidza oke aimare.

¹⁵ Qetaqetai hee, Nokoi basesanoma naatetaho isakita nike eto eetainohe Sumasaho totohoke ao nooka qusubaitareiqi hiireta.

¹⁶ Oke teehe qubake hiidzaranihe abi Mosema Aigitta habata tta eeteta ipita nokota qesai Ohongaho noo nookaqi basesa eeteta.

¹⁷ Basesa eetemi nokoho kebake haba habanata qurabireta.

Oi nokoi Ohongake tii 40-ho isakita biribiri moite qaami nokomaeho kahosai nokoho sama teetemi nokoho kebake gama ota qurabireta.

¹⁸ Oi Ohongai basesa nokoho mooqi hee, Nokoi bamu isanate naho torota qeemaqa qidzanataquiqi hiiretaho isakita meenoma naateta.

¹⁹ Oonita qupadzomare. Nokoi Ohongaho haba neta dzuubare biita eetetaho khooba te samane ooraidzara, basesa teenaqaho quba bitta eeteta.

4

QUSUHO INGONAI MAINA, DZAPANOMANI-PAMU

¹ Oonita napai Ohongaho totaḡita qeema qidza naataridzoho naru hiiremi ooraihe, napahota teei oho tete arabidzainoho quba bakena geemorare.

² Oi Mose ma karai Kana habaho isere qidza nokoke pobi hiire soubiretahe nokoi nookaḡi hiisi eetaama naatetaho isakita nike etoḡa sinabidza erake nooka arabidzaino.

³⁻⁴ Oi Ohongai khoobanipamuta baura samaneke dzoomaḡi qidzaitaḡuho isaki korabetemi urai ooraihe Moseho qesamanehoke Ohongai hee, Qidzoke nokoi naho neta qeemaḡa qidzanaataḡiḡi hiireta. Oonihe qetaḡeta teeta paha hee, Ohongai bodza sikisiho nakuta quba samane korabetetati bodza sebenita baura oke qaasuḡi qidzanaatetaḡi hiiroraita nike ma napamae nooka hiisi eeteḡa noho neta qeema qidzanaataḡuho isaki oi oorai.

⁵ Oonita Sumasai hee, Qidzoke nokoi nahota dzuubaḡa qidza naataḡiḡi hiiretaḡoke ana ao bosata hiirori. Oi qidzanataḡuho isaki oi oota.

⁶ Oonihe nokoi sinabidza basesa eeteḡi Kana habata dzuubaḡuho isakiama naateta.

⁷⁻⁸ Oi nokoi Mosema gama baatemi Dzosubai nokoho khametoke Kana habata dzeimami ota qidzanateta.

Oonihe te qidzanipamu naatara. Qidzanipamu naatapuko tete oi paana naate qaararotahe nokoi ingona meeho isaki ruume naatemi ipita Ohongai oho mee paanaiteta. Oi Ohongai ipita Tabitiho geeta tete kuraumaqi ingonaho isaki paanaiteta. Noi hee, Nike poiqa naho noo totoho nookorai mae? Nookaqaako eto basesa eetainohe qusubaitareiqi hiireta oonita napamae noo qusubaiteqa dzuuba qidzanatakoi.

⁹ Oonita moomi qidzanataquho isaki oi qesa Ohongake nooka hiisi eetorai napaho beebeke oorai.

¹⁰ Oi Ohongai baura nome qaasuqi qidzanateta. Oho isakita apenei dza ma baura nokomenipamuke qaate noho torota qeemaqu nokoi noma ttaike qidzanatakoi.

¹¹ Oho quba etoqa napahota teei basesa eete qidzanataquho isaki oke riitainohe gama iso keke dzuubare.

¹² Nookare, Ohongaho nooi qaanoma poupa minanoma. Abiho qaa dzube isanate samaqake dzuubete gotta kahosa uuhutoqa oho dzubina paanaitakoihe Ohongaho nooi gisi ma qupa khatake batabireqa abiho iiha ma dzoobidza gama paanaite soubidzakoi.

¹³ Oonita Ohongaho boto popohota quba teeqai sirisirita ooraamanihe mohimohi maikhataho nesei oke moo soubirorai. Oonita napai isere napame noke moitaridzoke noi ao mooq. napaho qupa ma sama gama moo soubirorai oke qupadzomaqi eto ikobetaino.

DZUBE ABI MINA NAPAOI QUPA KOKORA-NOMANI

14-15 Mooro. Napai ttokaho sama pepepenita torona samanei biranatemí napai tee ma teeta qeqoqago eetorai, oonihe napaho dzube abi mina Dzesu noi teqaha oho ruume naate napake eema dzeimoraidzara. Baamu, noomae oho qesa ttokaho sama eeteqi torona samane oonoma keke saridze qaaqi te oho kahosanoma naatara. Oonihe oho bameke noi ao gesina naate bamu hairiamake napake iiga hiibaqu. Baamunipamu, Ohongaho khata Dzesui napaho pui naate dzube abi minaho isakita ao peite qusuho poro ttanga suruhota dzuubaqi napaho quba baura samaneke eetorai.

16 Oho qubake napai noho qupa toobake eete qaama torona teei biranatemí napai baruna heena nohoke qupadzomaqi poro qere nohota pupu hiiremi bamu qoredza eetaquhe ao qupa kokora nometa napake hoobidzakoita nookare!

5

DZUBE ABI NAPAHOI POBIPOBI MA HASUHO MAIKHATA

1 Oi Dzuta abihó neta tete erake eete baaorai. Dzube abi minake uhutomi noi abi minaraho pui naate kahosa nokohoho baura eeteqi nokoho qonoqono gama Ohongaho torota mootorai oni.

2 Oi noi pepepe, abi minaraho nokanoka oonomaho isaki keke oonita bamu isanate sama nome qusubaitaqu.

3 Baamu, bosata sama nomeho kahosa akobeteqa paha qesamane nomeho kahosa baura eetakoi.

⁴ Oonihe baura oke noi bamu noomae mai ee-taquhe Ohongai agobake Aaro baura ooho quba asatemi oho pobi naate qaataho isaki keke.

⁵ Oho qesa Kiristui tegaha baura dzapa pobi-noma oke sepeke mai eetara. Ohonga mai hee, Khata name, poike ana niike dzoomami naho khata naate oorai, ooiqi noi hiiremi Dzesui dzube abi minanipamu naate oorai.

⁶ Oonihe dzube abi mina apeho isaki bahe teeta hee, Merekhidzeki pobipobi maikhataho isakita nii dzube abi minanipamu naate qaarakoiqi hi-ireta oi oni.

⁷ Oonihe Dzesui dzobadzoba nometa hee, Ohongai anake ipita baata neta tukutakoiqi hiireqi tti ma surupo minaqipamuke eetemi Ohongai nookami qupa saasariho kiridza bagenoma naatemi oi te sapara naatara.

⁸ Oonita mooro. Noi Ohongaho khatanipamu oonihe noi heme baurake eete noo qusuba gesina naateta.

⁹ Heme baurake noi eete qaaramuti ingona maikhataho geeba tatanga saridzeta. Saridzeqi apene noho noo qusubaitorai nokoma napake noi qidzaita qaarakoi.

¹⁰ Oi isaki ape bahe Ohongai noke upubiremi Merekhidzeki dzube abi minanipamu qaata oi pobipobi ma hasu maikhataho isaki oni.

NAPAMAE BITOTOQA KOTANGA NAATARE

¹¹ Maqa, oho noo samane bamenoma paha ooraihe nike ikanomake eete totoho meeke ara-bireqi manidzeqake nookorai?

¹² Bodza mina bamu naatemi nike ao banaitaho isaki oorarorihe nike patta tatanga muunare bitta

eeteqi amenata atimami teei paha bosaho eete nikeke Ohongaho noo saganaho isakita banaitaqu kaqani.

¹³ Oonita nikehota teei pobipobi baura tatanga bitta eetaqu oi teehe quba bahe nike amena ma sagana ooraiho qubani.

¹⁴ Qate patta tatanga oke kotangai keke muunorai. Nokoi ao isaki naatemi iiha ma dzoobidza nokohoi isanatemi quba qidza ma qanga oke gama batabirorai, oke korabete qupadzomare.

6

PEPERATAINOHE EEPHAHO DZAODZAOMA SOUBIDZARE

¹ Oonita nikei ao kotangaho isaki ooni mae baamuhe, napai ao saganaho qenaqenake qaate Kiristuho noo suunipamuta oorai oke dzuubetare. Oioni bamu poike paha husi ma pai mootoqi qupa birisi baurani mae Ohonga nooka hisi etaeta oho totohota hiibaqu.

² Bamu sobasobahoke hiibaqu, bamu botoma agoagoho qaseqase eetoraihoke hiibaqu, bamu ipi bodzata baata neta qoridze bauraho ipi ma ari saridzaquhoke hiibaqu.

³ Oio sohosoho oho quba samane. Oho quba Ohongai nookami isanatemi napai ao suuta qeemare.

⁴ Oonihe nookare. Abi qesai ao adzahaha naate qusuho tete qidzake etteimaqi

⁵ Qaheuba Sumasaho ttaiqa naatemi Ohongaho nooi nokoke uumami nokoi Ohongaho beedzaeta ao giima qaari. Oonihe giima qaariti tete mee oke qaateqi oho qaamodzamodzaqata paha qeemaqa

⁶ Ohongaho Khatake paata midzahubaite noke paha maranga biidzaqu abi oonomake isaki apema tototo hiiremi paha qupa burisi eetaqu? Oho tete ooraamanita nookare!

⁷ Oi erake eete oorai. Ttoka teei quu oba ma ete qidza samaneke aimaqi oho habarake mee qidza samaneke goomami baura oho abiho quba isanataqu tete oi Ohongaho agoago oni.

⁸ Qate mee goomaama naateqa pare naatemi ota baa ma ngaai peitaqu oi agoago bahe baruho pobi oke eepama qeeremi qaitakoi.

⁹ Oonihe Dzairamane naname nanai hee, Nikei oonomaho isaki bamuhe ingonaho tete qidza bagenoma oke qaupuitoraiqa hiireqi nikeke qogo nooqake hiire.

¹⁰ Oi nike Ohongaho dzapa qusubaiteqi Qaru abi nohoke tuuhoroqi kokora samaneke eete qaaami noi ikanomake eete oho ruume naate ipi moitaama naataqu? Baamu, moitakoi.

¹¹ Oonita nanai dza eetemi nike paidzasuiqa baura teena oke dzaodzaoma eetoraqutoke suheqata oho ipi ma ari saridze soubidzare.

¹² Oi nike eto sapu teetainohe abi qesai ao nooka hiisi eeteqi heme baurake eete Ohongaho naru oho mee saridzoraita nokoho teteke nike-mae suima qaaqa saridzare.

NARU MEENOMANITA QUSUBAITORARE

¹³ Ohongai Abarahamuke naru hiireqi abi mina apeho dzapata hiire oke tatangaitarota? Baamu, noomaeho dzapa hiireqi tatangaiteta.

¹⁴ Naru hiireqi noi hee, Ana naamae niike agoago eetemi nii dzakapanoma naatakoi, oi anai niho isaki minaitemi gaira naatakoi.

15 Oke meeke Ohongai hiiretanihe, Abarahamui heme baurake eete mee saridzeta.

16 Dzuta abi ma karahota naru tee ma teeke hi-ibaqu oke abi mina teehe dzapata hiiremi tatanga naateqi qesaho noo gama suqobirorai.

17 Oonita abiho tete oke qupadzomaqi Ohongai naru hiireqi oke paha dzapa nomeke ota hiiremi noho qupai te eseri tapari naatoraidzaranihe naru hiireta teena ooqake qupadzomorai oni.

18 Oi Ohongai too pokhiama. Naru noho ma dzapa sutasuta noho oi eseima ooraita apene noho neta sumudzate oho mee saridzaqu nokoi nookami eka nohoi eseri tatanganita bamu uhubaqu.

19-20 Oi Merekhidzeki dzube abi minaho isakita Dzesu qaraqaraho maikhatai napaho bosa qooroqi ttoba hahari uhutoqi peite qusuho suruhota qeemata. Qeemaqi eka koko oke ota suutomi oi napake idzoidzoke dzeima qaama napaho qupa ma gisi ota biranate qidzanatakoi, dzooobe mina.

7

MEREKHIDZEKI DZESUHO QAMODZAMODZA EETETA

1-2 Oi Merekhidzekiho noo erake eete oorai. Noi nagapa Saremuho abi qiba ma Ohongaho dzube abi minai qaata bodzata noho baura eseri; noi Saremu, oi hasu, oho abi qiba ooni paha pobipobi maikhata. Oonita Abarahamui qaa eeteqi abi mimi gumenomake teetoramuti qaate quruma ttuttuiteqi burisi eete nagapa tuusumi Merekhidzeki noke saridze agoago eeteta. Agoago eetemi Abarahamui qaa oho neta quruma quba

samane aimatahota koko tee ma teeke uhutoqi Merekhidzeki kiridza oke qonotota.

³ Ma paha, Merekhidzekiho mai ma pai oke napa ruume, oi noho isere te Dzuta abiho ttarita ooraidzara. Oho qubake qaraqara nohoho khooba ma koridza oke napa ruumenita ooqaho qubake Ohongaho Khata qaraqaranomaho noo oke Merekhidzekiho dzapata mootoqi hee, Qaraqara nohoi koridzaamaniqi hiirorai.

⁴ Oonihe paha mooro. Merekhidzeki noi abi gattiqa apeke Abarhamu eebobo napahoi quruma samaneho koko noke moiteta? Baamu, Merekhidzeki noi abi minanita Abarhamui oke noke moiteta.

⁵ Moiteta oonita hu noota dzube abiho ttari, oho dzapa mina Rebi, nokoi abiho qonoqono aimorai oonihe nokoi Abarhamu eebobo nokomeho nakuta ooqi noma gama ttaike Merekhidzekike qonoqono oke moiteta.

⁶ Oonita napai hee, Abi minai abi adzake agoago eetakoqi hiiroraita mooro,

⁷ Abarhamu noi abi mina Ohongaho narunomanihe, Merekhidzeki abi isere ma koridzaama noi abi minanipamu ooqi Abarhamuke agoago eetemi noi abi ohonga oke quruma nomeho koko moiteta.

⁸ Oonita Dzuta abihota dzube abi baatorai ma nokoi ttuma ma qurumaho koko nokome oke abi oonomake moitorai.

⁹ Oho qanga bamuhe Dzuta abiho dzube abi mina ma adza nokoi agobake eebobo nokomaeho nakuta ooqi Merekhidzeki abi mina qaraqaranoma oke ttuma ma quruma oke eete moiteta.

10 Oonita hiibi, Rebiho ttari agobake Abarahamuho nakuta ooqi ttuma oke dzube abi mina moiteta oonita Dzuta abi nikei eto ttari nikemeke qaupuitaino.

DZESUI DZUBE ABI USAQE DZAKAPANOMANI

11 Oho quba moomi Rebiho dzube abi ttari oi hu nooho isaki ooqi te abike qidzaitoraidzaranihe suutorai. Oi Aaroho ttari isanataama naatemi Ohongai hee, Aaroho isaki bahe Merekhidzekiho isakita dzube abi mina teei ipita biranatakoiqui hiireta.

12 Oonita dzube abi mina noi mainata baabakoiqi hiiretanita noho noo ma dzapa pobi oho qesa ttari mainata baabaridzo oke qupadzomare.

13-14 Mosei teqaha Dzutaho ttarike hee, Hu nooho dzube abi naatareiqi hiibaranihe Aaro ma Rebiho ttarita biranatorai nokoi hu nooho dzube abi naateqi saninoke arattata peite hu nooho baura eetorai. Qate Dzesui Dzakopoho khameto nokoho ttari tuerebehota biranateta oho dzapaio Dzuta. Oonita Dzesui dzube abi minanipamu naateta oi Dzuta (oi dzakapa) oho ttarita biranate-tahe noi Merekhidzekiho poma qesata ipibireqi qamodzamodza oho mee naateta.

MEREKHIDZEKI AO DZESUHO QAUNAKE AIMATA

15 Oonita Merekhidzekiho qesa dzube abi teei biranatakoiqui hiireta oi teehe quba bahe noi sama mainanipamu naatakoiqui oke hiireta.

16 Oi Dzesui teqaha ttokaho dzube abi hu noona hiiroraiho isakita biranataranihe qaraqara tatanga beedzaenomaho ttarita biranateta.

17 Oi qetaqeta hee, Nii Merekhidzekiho qesa dzube abi mina naate qaarakoiqi isere hiiretaho isakinipamu ooni.

18 Oi hu nooho isaki oi meeama ma gau oi teqaha quba tee ma teeke pobitemi qidzanasatoraidzara.

19 Oho qubake nike ao hu noo oke ai singinaiteqa Dzesuho qupa toobake eetaqa Ohonga dzamonatoraiho teteta qeehiqa mekoqoma ota atimare.

20 Ma paha, hu nooho dzube abi baurata qeema qaari nokoi te bosata Ohongaho neta nookami baura ooho noo tatangaiteqi dzapa nomeke huu noota suutara, baamu.

21 Oonihe Ohonga Sooparai hee, Khata nahoi dzube abi mina naatakoiki hiireqi dzapa nomeke ota suutomi dzamutaquho isakiamanaate oorai. Noi hee, Nii dzube abi minanita agoba qaarakoiqi hiireta. Oonita Dzesuho poro tongo usaqe oke napai moomi oi bosabosake suqobire oorai.

22-24 Hiiretaho quba napa moomi poro tongo bosabosaho dzube abi nokoi baate bamu naatemi haba habara biranatemis anataamani. Qate Kiristuho dzube abi baura oi ao noho qereta peite oorai oi qaarakoi ma bamu paha teehota qeemaqu.

25 Oonita apenei Ohongaho torota biranatare hiireqi Dzesuho puita qeemorai noi nokoho quba pupubete qaama qidzanate soubidzakoi oi noi ooqaho quba oorai oi paha qaarakoi.

DZESUI MEREKHIDZEKIHO MUMURE OOHOMEE ONI

²⁶ Oi Dzesu dzube abi mina napaho noi quba apeho isaki bahe kahosaama, ikoikoama, pona ma hasu qidzanoma. Abi oonomake Ohongai qusubaitemi noho dzapai qusunipamuta peite oorai.

²⁷ Oi ttokaho dzube abi nokoi bosata kahosa nokomeho quba kiridza qeereqi ipita abi qesaho kahosa quba baura eetorai. Qate napai hiire abi oi kahosaamanita qupi teenake qesamaneho quba kiridza qeereqi sama nome ota suutota.

²⁸ Qate hu noo abi nokoi abi pepepeke uhutomi nokoho dzube abi mimi naate baaoraihe Ohongai abi pepepeke bahe Khata teena nomenipamuke uhutoqi dzapa nome ota hiire tatangaitemi Dzesui oho baurata agoba qaraqara qaarakoi.

8

DZESUI QUSUHO DZUBE ABI MEE ONI

¹ Oonita oho noo qiba ape bahe napaho dzube abi minanipamu oonomai aoke qusu haba mai eete Ohongaho poro qereta napaho beebe oorai.

² Qusuho qaheuba biiri oke abi te gootaranihe Ohonga noomae meeqake goototanita Dzesui poro qere ota peite biiri oho bisata napake tuuhororai, dzoobe mina.

³ Mooro. Ttokaho dzube abi mimi nokoi kabira ma oho dzuu aima sani kiridza qeerorai. Oonihe Dzesui kiridza apeke qeerorai bahe sama nomeke ao qupi teenake kiridza qeeremi oorai.

⁴ Oonihe noi ttokaho dzube abiho isaki bamuhe qusuho.

Ttokaho isaki nokoi hu nooke qusubaiteqi kabi-
raho kiridza qeerorai.

⁵ Oonihe Ohongai Moseke hee, Nii naga oke qusubaitareiqa qaseqase ana niike tora kakata banaitetaqaho isakita qusubaitareiqa hiireta. Oho quba moomi naga qusubaiteta ma noho hu nooi hiireta oi mee bahe ipita qusuhoi meenoma naatarotaho qaseqaseke noi ota qusubaiteta.

⁶ Qate poiqa qusuho naru ma poro tongo usaqe oho tuhotuho abi mina Dzesu, ma baura noho oi gama bagenomanipake naate ttokahoke gama suqobirorai.

PORO TONGO USAQEI AGOBAHOKE SUQO-BIRORAI

⁷ Oi poro tongo bosabosai isanatapuko naane quba paha ipita oho habara quba qiri eetarota?

⁸ Oi Ohonga Sooparai nokohoke nookami isanataama naatemi noi hee, Ipita anai Isirae abi, oi Dzuta abiho quni ma mani gama, nikeho quba poro tongo usaqe teeke biidzakoi.

⁹ Oi anai uimane neimane nikehoke botota dzeimaqi Aigitta habata tta eeteta bodzata nokoho quba poro tongo teeke biiretahe nokoi naho noo basesa eetemi anai nokoke kuimata.

¹⁰ Oho qubake bodza oonomai bamu naate qaamake anai Isirae abiho quba poro tongo paha usaqe teeke biidzakoi.

Oi Ohonga Sooparai hee, Tetenipamu nameke nikeho qupata suutoqa iiha ma dzoobidza nikehota oke qeete oomake meenipamu nike naho abi tupu naatemi anai nikeho Ohonga naate qaarakoi.

¹¹ Oke eetemi abi gama iso keke anake gesina naateqi teei bamu samaqana nomeke hee, Ohonga gesina naatareiqa hiibaqu, ma nane bamu noma nomeke oho totohota hiibaqu.

Oi teehe quba bahe mina ma adza gama susupu anake gesina naate oorakoi.

¹² Oi baruna heenaho qubake anai hongā ma kahosa samane nokohoke gaubireqa ruume naatakoi.

¹³ Oiqi Ohongai hiireta oi poro tongo bosa-bosake moomi ao topa ma qosana naate bamu naatarotaho qubake noi hiireta.

9

DZUBE ABI AGOBAL KABIRAQAKE DZUBETE QAATA

¹ Mooro. Poro tongo bosabosa oho qaheuba nagai ttokata oomi baura ttari nohoi ooma gama oota.

² Oi nokoi parai naga mina teeke gootoqi suruho bosabosaho nakuta dzongi ttarinomaho qoba teeke mootomi qaata. Ma paha qaheuba qohare ota mootota, ota dzube abi nokoi dzobadzoba Ohongaho dzagana mooto qaata.

³⁻⁴ Qate suruho bosabosake qaatare hiire goriho qohare ota ura moromoronomaho qaunai peite qaata oke riite ttoba asuasuhō hahari riite moomi poro ttangaho suruho ota paha quba qahebana-nipamui qaata oi poro tongo agobaho aratta mauba oke gorima suraitemi tobe sumanoma naate qaata.

Oi mauba oho nakuta poro tongo bosabosaho hu noo getaqeta bamenomai qaata, ma mana oke gori qapuna mumure mootomi qaata, ma paha Aaroho sumu oi oqina eeteta quba oi gama mauba oho nakuta qaata.

⁵ Qate mauba oho sarubake gorima angeroho qaseqase hihihinoma korabetemi Ohonga nee ma baunomaho isaki naateqi paha baruna heena no-hoho gisigisi naateta. Oho noo bagenoma paha samane ooraihe erata bamu hesate hiibaqu.

⁶ Oonita tete oonomaho hu ma koridza qusub-aiteqi dzube abi qesa samane nokoi suruho bosa-bosata qeemaqi baura nokome ota eete qaata.

⁷ Qate suruho poro ttanganoma ota dzube abi mina noqeke keke ingona dzuma minata ota peite qaata. Oonihe bosata qanga nomeho ma abi minaraho qangake kuimareiqi kabira teeteqi oho dzuuma nakuta qeemaqi mauba qaheubana oke piratete qaata.

⁸ Oonihe apenei naga ota qonoqono moite qaata ma kiridza qeere qaata?

⁹ Oi abi apene Ohongama qesa dzaira eetare hiireta nokoi naga ota biranate qaatahe nokoho qupa khatake qidzaitemi pobirate soubidzaquho tete oorara. Oonihe naga oi baura ooho ttarima gama qaata bodzata quba oi poiqa qusuho suruho poro ttanganoma ma baruna heenaho tete meenomaho isakike ttuittui tiibete qaata.

Oke Qaheuba Sumasai qupadzomaqi tete bosa-bosa oke banaitemi oho baura biranate qaata.

¹⁰ Oonita samaho akoako ma poma qesaqesa hu ma koridza biranate qaata oi te mee naate ooraranihe oho mee ipita biranatakoiki nokoi oho roherohe eete qaata.

KIRISTUI DZUU NOMEQAKE PEREBIRETA

¹¹ Qate Kiristu dzube abi minanipamu napahoi ttokaho naga agoba bahe qusuho isaki botoma

gootaama, quba usaqe mina bagenomanipamu oke paanaiteqi poiqa oho tuhotuhota oorai.

¹² Noi tegaha meme ma burimakau kabira qe-saho dzuuma ota peitaranihe abi minarake ingo-naitorareiqi dzuu nomema qupi teenake peitemi oho isaki ao biranate qaarakoi.

¹³ Oi meme ma burimakauho dzuu ma burimakau qumasa teehe pinarake oho dzube abi aimaqi ooma abi tupu oke bababa eetomi abi te oho quba qidzanipamu naate qaarara.

¹⁴ Qate poiqa Kiristui Sumasa dzakapanomaho teteke qusubaiteqi makaamake dzuu nomema Ohongaho taanga napaho irina oota oke ai siginaiteqi napaho qupa khata qidzaiteta.

Qidzaitte eehahaitemi napai bauraho gisi ma qase oonomake qaateqa Ohonga qaraqaranoma meenipamuke qusubaite noho baura usaqe qere biire qaarare.

DZESUHO DZUUI PORO TONGO USAQEHO QAUPUQAUPU

¹⁵ Onihe poro tongo bosabosa oi too pasere eeteqi abi kahosanoma samaneke gaama qaata. Onihe gaamami nokoi poro tongo usaqeta qeemaquho isakiamana naate qaata, dzaasa. Oonita apei nokoho habara naate baatemi qeemaqa usaqeho naru oke minaraho quba mai eete qaaraq? Oke hiireqi beebe eete qaatahe aoke Kiristui napaho habara naate baateqi poro tongo usaqeho tuhotuho naate oorai.

¹⁶ Oi poro tongoho mai baatemake noho abi oke mai eetoraiho pomake qupadzomare.

17 Oi Dzuta abihota poroho mai baataamake oomi poro tongo nohoke abi bamu mai eetaquhe baatemake mai eetakoi.

18 Maqa, poro tongo bosabosa oi teqaha baataho dzuuamake biranatarata.

19 Baamu, oi Mosei hu noo oke gama abi minaraho pengata paanaite soubireqi oba ma soop- uho isaki ma sipisipiho buuru (suu) dzuunoma oke aimaqi meme ma burimakau khataho dzu- uma abi minarake pirateteqi hu nooho gee ma gama pirateteta.

20 Pirateteqi noi hee, Ohongaho poro tongo nikeho torota biranataquho dzuu eraniqi hiireta.

21-22 Oke hiireqi dzuu teena ooma noi oho qesa parai naga ma oho ttuba ma qapu gama pi- rateteta. Oonita hu nooho neta quba naane ma naaneke eetaqu kabiraho dzuu biireqake eetakoi oonita oho akoako ooraamata bamu tee ma teeke eetaqu oho tete oke eete qaata.

BAATEQI KIRISTUI QARAQARAHO TETE KU- RAUMATA

23 Onihe quba oi qusuho tete ooho qaamod- zamodza eetetanita oho kokota ipibireqi Ohon- gaho mee biranatananihe kabira apeho dzuuma akobetemi isanatarota?

24 Baamu, Kiristui teqaha ttokaho suruho poro ttanganomata qeemaranihe qusuho nena bagenomata qeemaqi napaho pui naate Ohongaho dzaganipamuta biranate oorai, uububuu!

25 Oi ttokaho dzube abi mimi nokoi ingona dzuma samaneta ttokaho suruho poro

ttanganomata qeemaqi dzuu qesaqesama piratetoraiho isakita Dzesui te eetara.

²⁶ Oho isakita eetapuko dzuu nohoio agobake pereba baa qaararota. Qate poiqanipamuke noi qupi teenake sama nomeke kiridza qeereqi ttoka abi minaraho kahosa gama teeteta.

²⁷ Oonita tete biraitemi oorai oi era: Abi baataridzo, baateqake batabidza saridzakoi.

²⁸ Oke nike qupadzomami Kiristui oho qesa baatetanihe noi kahosa nomeho quba bahe abi minaraho kahosa quba baatemi napai iiga oho saqosaqo naataridzoho tete oorai.

Oonita apenei noho quba beebe eete eema ma totoqo eetorai nokoma napake qidzaite soubidza qubake Kiristui paha biranatakoi oi baataho pobi bahe qaraqarahonita qupadzomare.

10

HU NOOHO KABIRAI TE KAHOSAKE TEETE QAARARA

¹ Hu nooi quba mee bamuhe oi quba mee biranatarota oho qaseqase. Oonita oi Ingona dzuma samaneta ingonaitaquho kiridza qeere qaatai oho abike ingonaite soubidzaquho tete teqaha oorara.

² Oho tete oorapuko oho abi ao qupa sasari saridze kahosaama naate bamu oho kiridza qeere qaararota.

³ Baamu, oonihe tii samaneke kahosaho baura oke eete qaata.

⁴ Oi teehe bahe meme ma burimakauho dzuui kahosa akobetaquho isaki ooraidzaranihe oke heeqata ngaumaqake eete qaata.

⁵ Ooqaho qubake Dzesui ttokata qurateqi hee, O Ohonga,

⁶ Abi nokoi kiridza qebaqeba ma kahosaho baura samaneke eetemi niihota isanataama naatemi nii qonoqono ma kiridza qebaqeba oonomaho gootta eeteqi anaho samake oho kabira naatareiqi ttuttuiteta.

⁷ Ttuttuiteqi anaho isere hiire qeetemi ooraiho isakita anai hee, Ohonga nookare, anai teehe quba baaoraidzaranihe niiho dzake qusubaite oho kabira naatareiqi baaorai.

⁸ Oonita hiibi, Qonoqono ma kiridza qebaqeba ma kahosaho baura qesaqesa hu nooi hiiroraike Ohonga noi gootta.

⁹ Gootta oonita Dzesui hee, Ana niiho dzata oho habara naatareiqi baaoraiqi hiireqi poro tongo agoba oke ai siginaiteqi usaqe nomeke oho habara mootakoiqi hiireta.

¹⁰ Oonita Dzesu Kiristu noomae qupi teenake sama nome kiridza oho quba mootomi napai gama poro tongo usaqe noho pobi naate oorai, dzoohe.

*KIRISTUHO KIRIDZAI KAHOSAKE TEETEMI
BAMU NAATETA*

¹¹ Oonihe ttokaho dzube abi ikabeteqi paha qupi ma sau samaneke kiridza ma qonoqono agoba oke sepeke ipibireqi qeeroraqu?

¹² Baamunipamu!

Oi dzube abi mina napahoi qupi teenake kahosa napahoke teetemi bamunipamu naatareiqi sama nome ai mootota. Mootoqi baata oke qaate peiteqi Ohonga maiho poro qereta qooroqi noho pobita oorai.

13 Oi ibo noho gama subate noho pesuta biranatareiqi noi oho beebeke oorai.

14 Oonita sama nome ai mootota oi qupi teenanita napai oho ipike noho pobi naate oorai oi tii teena bahe agoba qaraqara qaarakoi.

15 Oke eetemi Qaheuba Sumasai isere erake napaho quba mootota.

16 Poiqahoke hiireqi Sooparai hee, Poro tongo oho mee biranataqu bodzata noo ma pobi namenipamuke anai abi nokoho qupata qeeteqa oke iiha ma dzoobidza nokohota dzaabakoi.

17 Dzaaroqa ao hongma kahosa nokohoke ababara naatakoi.

18 Oi ihi hiiretaho mee ao biranatoraiqi Sumasai hiiroraita kahosa oonomaho kiridza ma qonoqono ao bamu naateta oke nike qupadzomare.

NAPA QEEMAQA OHONGAHO TOROTA INOBETARE

19 Oonita dzairamane name napai paidzasuiqa Dzesu baatetaho dzuuke qupadzomaqi qusuho suruho poro ttanganomata ao qeemare.

20 Oi teeho quba bahe noi sama nome bagara biireqi ttoba asuasuhutota. Oi sama nome oke noi uhutoqi tete usaqe agoagonoma oke napaho quba paanaitete.

21 Oonita Ohongaho oko ma boto tupu napaho irita dzube abi mina Kiristu noi oorai.

22 Ooraiqi iiha ma dzoobidza qanga napahoke noi ao piratetemi sama napahoke sinabidzaho obama akobetemi napai qupa sasari oke qupadzomaqi hee, Meenoma naatakoiqi hiireqa ao napamae qeemare.

23 Oi Ohongai meenomanita napai pekhure teete qusuho eka ota mugibiire peitoraquotoke mee saridzare.

24 Oke hiireqi kokora ma baura qidza samaneke eetoreiqi napai qesa qupanomaitare.

25 Qesai ao Kiristuho oko ma boto tupuke gaubire agobahota paha gosororaihe napai eto oho pomake gesina naataino. Napai moohimi ao iihai moosobita napai qesa kosibetare.

KIRISTUKE DZAGA BOBOTOQA TUME BIIDZA-QUI ATTINOMANI

26 Qesai napama gama ango tete mee saridzeqi dzuubotahe ikaqi hiireqi napake qaateqi beedzae eete agobahota qeemaqi oho kahosanoma naatorai? Ma kiridza apeke qeeremi oi poiqa nokoho quba isanataqu? Oi baamu.

27 Baamuhe, Ohongai ibo nomeke batabiremi eepai noko ke dzarabidzare eesubita abi burisi eete agobata qeehiqa oho mukena attinoma naatake boobita nookare.

28 Moseho hu noo agobata abi teei kahosa bamenoma eetemi abi eseri mae tapari oke moo isere mootomi nokoi abi oho dzasa eetaamake teetemi baate qaata.

29 Qate Ohongai baruna heena naatemi Khata nohoi heme baurake eete tete saridzemi abi ota qeemami Dzesuho dzuui ao noko rittabetemi noko ke Ohongaho pobi ooniqi hiireta. Hiiremi torona bamenoma biranatemí Ohongaho pobi hiiretahota qesai Sumasa basesa eeteqi Kiristuho dzuu oke noko paha ngiingi eete qorobidzaqu abi oonomake Ohongai ikanomake eetaqu bahe ngausanipamuke eetakoi.

³⁰ Oi Sooparai hee, Ipi ma ari tukuto moitaqu baura oi nahonita ana namae ipi moitakoiqi hiireta. Paha teeta qetaqetai hee, Soopara noomae abi tupu nome batabidzakoiqi hiiroraita noo oke napa gama nookorai.

³¹ Nookoraita moomi Ohonga kupina eepanomaho botota taataqu oi quba attinomani.

SUHEHO KIRIDZA AIMAREIQI BATTIGARA NAATARE

³² Oi nikei bosata Kiristuhō quba adzahaha naate qeemaqi kaipo ma qangareba bamenoma nikeho irita taateta oke nike te oho quba peperataranita oho isaki paha qupadzomare.

³³ Oi totaqi oho heme ma bame nome ooraihe paha totaqi temuta nike oora ma qaara oonomaho ttaiqā naate ooraike eto ruume naataino.

³⁴ Oi nike quba dzakapa minanomaho apiapi naatakoiqi hiiremi ibo abi nokoi nikeho qepe ma haba karabetemi nike teqaha oho quba nookami qanga naataranihe qupa qidzaqidzama kaipo oho ropubata qeemata oi hasanoma.

³⁵ Oonita nike oonomake eete Ohongaho qupa toobake eeteta oi ipi ma ari qidzanomanita oke eto sepeke ai signaitaino.

³⁶ Oi Ohongai naru hiiremi nike oho mee saridzare hiireqi Ohongaho dza qusubaitē qeemaqi eto bisaqata sapara naatainoho qogo noo hiire.

³⁷ Oi oho mee napaho torota mootaqu oho Sooparai bamu hairi eetaquhe ao biranatakoi.

³⁸ Noi hee, Abi teei bamu sepeke ooraquhe ai tataumaho tete ooqata isanatakoi. Qate teho

qupa peperatemi burisi eetaqu abi oonomaho goottaeke ana eetoraiqi hiireta.

³⁹ Oonita nookare, napaho dzapa oi te peperataquho rubengata ooridzara. Napai ai tatauma eete qaamake napaho gisi qidzanate soubidzakoi. Oho dzapai napaho irita ooraita mooro!

11

AI TATAUMAHO KUKU MA KHOOBA

¹ Ai tatauma oi quba apeho isaki bahe oi Ohongaho quba dzukudzukuna qoqotobake oorai ooho ttitti ma bapo ma oho mumure oidzo.

² Ai tatauma oonomake eete sinabidzaho uimane neimane agobake baura eete qaaqi isere qidza saridze qaata.

³ Oi paha napai ai tatataumaqi hee, Agobani-pamuke nesema quba mooraquho isaki teqaha ooraranihe Ohongai noo teeke hiiremi quba minarai noomae hohodzateta oke qupadzomaqi napai gesina naatorai.

ABERE MA ENOKHA MA NOAI AI TATAUMAHO TETE HUNATETA

⁴ Bosata Kai noi dzoo nomeho mee qesa rumutoqi kiridza oke Ohonga moiteta. Oonihe noma noho Aberei ai tataumata meme ma quba nomehota kiridza saridze Ohonga moitemi Ohongai moomi qupa rike ma pobiho isaki naatemi kiridza oke eepama mee hiireta. Oho ipike Abere baate-tanihe noho totohoi baataama oi urai ai tatauma quba kosibetorai.

⁵ Qate Enokhai oho qesa ai tataumata qaaqi baataamake oomi Ohongai noke aima qaheburota. Oi Ohongai moomi noho oora ma

qaarai ai tataumata bagenoma naatemi noke qaheburota.

⁶ Oonita teei Ohongaho torota qeemaqu noi isanate ai tataumaqi hee, Ohongai ooraita noho qiri eetemi bamu qoredza eetaqu. Oiqi hiire tete oke aimare. Qate oho tete paha teei te ooraidzara, bamu.

⁷ Qate Noai ai tataumata oomi quba bamenoma biranatarotake Ohongai noke pobi hiiremi noi quba oke mooraamake ququimaqi noo qusubaiteqi oko ma boto nomeho qubake sisima mina ooqaho isaki korabeteta. Oonita ttoka abi basesanomake noi gaubireqi oo eeteta. Noi nooka hisi eetemi Ohongai oke moomi bagenoma naatemi Noai paramu oho apiapi naateta.

ABARAHAMUI AI TATAUMAHO TETE KURAU-MATA

⁸ Qate Ohongai hiiremi Abarahamui nooka hiisi eeteqi teqaha tete oke qupadzoma soubidzaranihe basesaama naateqi Ohongai haba mainata noho guhu ma nagapa saridzakoiqui hiiretake noi mai eetareiqui qeemata.

⁹ Noi ai tataumaqi naru oke qupadzomaqi dzore ma aabeho isakita parai nagama tuuma ma baaba ota eete qaata.

¹⁰ Oi noi hee, Ohonga naga gosogoso maikhatai nagapa tatanga bagenoma oke korabetemi saridzakoiqui hiireqi te hou peu eete qaarara.

¹¹ Qate Saraha qumai qaaqi ao tasu naatetanihe khata dzoomarotaho naru nookaqi hee, Naru ooho maikhatai meenomaniqi hiireqi ai tataumata oho beedzae saridzemi oho mee biranateta.

¹² Oonita moorare. Abarahamui ao baataquho isakita oomi naru hee, Qusuho pomatti gaira oorai ma igasa haba biirorai oho isakita niiho biidza ma suuna samanipamu biranatakoiqi hiireta oi ai tatauma ooho puiqata biranatasetai biranatorai.

¹³ Oonihe gairai biranatarota oi sau kharata oomi kinikoniho isakita mooqi te hou peu eetaranihe Dzoobe hiireqi hee, Isanate nanai ttokata dzore ma aabe naate qaamake oho mee biranatare hiireqi baateta.

¹⁴ Oonita totoho oke eete hiireta oi teehe bahe kebanoke nagapa nokome saridzakoiki hiireta. Nokoi nagapa khooba nokomeho quba te qupadzomara.

¹⁵ Oke qupadzomapuko ao bodzata burisi eete Kharettea habata tuumarotanihe bamu.

¹⁶ Nokoi nagapa apeta peitarota bahe qusuho. Oonita nokoi Ohongaqake raraku biiremi nohota qupa qidzaqidza biranatemi noi meenipamu nokoho quba nagapa oke gootomi urai oorai.

¹⁷⁻¹⁸ Qate Ohongai Abarahamuke hee, Isakaho neta niiho ttari minanipamui biranatakoiki. Oiqi hiiretanihe paha ipita noi Abarahamuho ai tatauma toronaiteqi hee, Isakake kiridza qeebareiqi hiire toronaitemi noi Isaka khata teena nomeho naru qupadzomata.

¹⁹ Noi hee, Oo, Ohongai hiiremi Isaka baatakoihe noi paha ao hairiamake noke tukutakoiki hiireta. Oonita noi qupadzomataho tomidza bariqai biranataseta.

*DZAKOPO MA ISAKA MA DZOSEPE TETE OKE
IIHA QAATA*

20 Qate Isaakai ipina biranatarota oke ai tataumata saridzeqi khameto nome Dzakopo ma Esauho noo hiireta.

21 Paha, Dzakopoi baatake boohiqi ai tataumata sumu qiba amapu teeteqi Dzosepe khata nomeho khameto eseri Eparomi ma Manasake gimutta eete agoago eeteta.

22 Qate Dzosepe paha noomae baatare eeteqi ai tataumata Iisirae abi Aigitta habata kebanoqake tta eetarotaho noo hiireta paha gotta nomeho noo hiireta.

MOSE MA KARAI TETE OKE QAUPUITETA

23 Qate Moseho mai Amuramu ma pai Dzokhebe nopoi khata moohimi dzapanoma. Oonihe Paraoi ao Isiraehe khameto gama teetare hiiremi nopoi khatake dzukuba quba abi qibaho atti eetarotaha ai tataumata qupa too teeteqi dzasidza tapariqake noke dzukurota.

24 Qate Mosei Paraoho khatata noho nagata bitotoqi dzapa pobi minanoma naateta oonihe paha oke gama tume biireta.

25 Noi hee, Anai Isirae abi nokoho ttari oonita noko ke Aigitta abi qahitotomi anai kahosa ikanomake eete iinga ma siidzata ooqa Ohongaho oko ma boto tupuke potti biidzaqu?

26 Baamu, anai Aigitta nagapa qiba oho me-uputa ooraqu oi ooraihe, anai Isirae abi nameho ttarita oomake Aigitta abi anake ngiingi mina eetakoi. Oonihe anai Kiristuho Isakike qupadzomami oho meupu minanipamu, Aigittahoke suqobidzakoiqi hiireqi bai hiireta.

27 Oonita noi ipita ai tataumata abi tupu nome dzeimaqi Paraoho attiamake Aigitta habata tta

eeteta. Oi noi hee, Ohongake te mooraidzaranihe noi naho Gainene ooniqi hiire paidzasuiqi qeemata.

²⁸ Ma ai tatauma nomeho quba eeteqi eto Isirae abi nokomaeho eka bosa khameto baataho isaki saridzaino hiireqi Mosei ingonaitaquho kabira teeke dzuubete dzuu nohoke pouta pirateteqi oho teteke noi paanaiteta.

ISIRAE ABI SAMANEI AI TATAUMAHO DZU-BINA KEKE

²⁹ Ma Ohonga hiiremi noko nooka hiisi eeteqi oba Dzuunoma oho oba gotta khaukhauta qeemata qate oba oi sooroqi Aigittaho qaa tupu gama nukuromi bamu naateta.

³⁰ Qate Isirae abi ai tataumata Dzeriko nagapa oke rome biire ngeromami qupi sebeni naatemi noomae eseqobata. Oi teehe bahe ooho abi khepidzenoma naate baateta.

³¹ Qate atapa sama sesenoma oho nakuta qaaqi bosata Isiraehe dzudzu ma sogimo kokora eeteqi ai tatauma saridzetaho qubake noi te oho ngausata baatara.

³² Maqa ai tatauma eraho isere kharanita anai Gitteo ma Baraka ma Samuso ma Dzepitta ma Tabiti ma Samue ma too abi gesa ma nokoho noo paha hiiremi bodzai bamu oho quba isanataqu.

³³ Oonihe qibaqake hiire. Nokoi ai tataumata bise ma baise samaneke suqobireta, baura qidza samaneke eeteta, naru bagenoma saridzeta, Raioniho too pui siireta.

³⁴ Nokoi eepaho beedzae suqobireta. Qate qaa bamenomai noko ke bitta eetemi pepepe oi te

nokoho irita peitaranihe nokoi tatanga naate qaa samane qeena ma baanahoke suqobire qaata.

³⁵ Qate ai tataumata kotanga naateqi paimane qesai qesamane nokomeke baata neta tukuto ee-hahaiteta. Qate ibo abi qesai noko tototo hiireqi hee, Ohonga qaatare hiiremi qesai ipi bodzata tukutuku qidzata biranatakoqi oho bai hiiremi nokoke buribaroke teetemi baate qaata.

³⁶ Ma ai tatauma nokomeho quba qupadzomaqi qesai ngiingi ma baaba saridze qaata, noo ma qangata biranate qaata, ma qesai eka ma sutasuta samane saridze qaata.

³⁷ Qate ibo nokoi qesake omama teete qaata, qesake torona minata mooto qaata. Nokoke dzubete qaata, qaa dzubema noko kotoromi baate qaatanihe noko ai tatauma nokomeho quba tatanga naate qaata. Qesaho qepe ma haba bamu naatemi nokoi hoo sipisipi ma meme oho sasake dzaaroqi tuuma ma baaba eete qaami abi nokoke sesero eete qaata.

³⁸ Nokoi haba habanata tuuma qaata, oma nagaata dzukuro qaata, tora ma tapata tuuma qaata, oi teehe bahe ai tatauma nokomeho quba eeteqi qidza bagenoma naatemi ttokai nokoho dzore naate qaata.

³⁹⁻⁴⁰ Abi ai tataumanomai oonomake eetemi isere nokohoi bagenoma naate qaatahe nokoi naru oho mee saridzaama naate qaata. Oi teehe quba bahe Ohongai hee, Nokoi bamu nokoqeke oho mee saridzaquhe abi samane ttaike oho mee saridzakoqi hiiremi poiqa napamae oho qesa nokoma gama ttaike oho mee ma meupu saridze soubidzaridzoni.

12

AI TATAUMATA NAPAI DZESUHO TETE SUIMARE

¹ Oonita abi ai tatauma qidzanoma eraho ttari ao isaitemi huba mina oi napa moo kitto dzoobiro-rai. Oho quba napai peperataquho kahosa ma quba naane ma naane bamenoma oke gama qere pasa eeteqa toroumaqi beedzae eete mee oho qesa saridzare.

² Napai Dzesu tete ooho maikhatake moo suimare. Oi noi hee, Kebanoqake anai oho ttidza qidzaqidza saridzakoiqi hiireqi te midzake qupadzomaranihe hapahapa oho mananga naatetaho qubake poiqa noi Ohonga Mai nomeho poro qereta peite noho samaqata oorai.

OHONGAI NAPAKE TORONAITEMI BATTIGARA BIRANATORAI

³ Oonita eto nikeho qupa peperatemi goottae naataino hiireqi, abi koiri kairinomai Dzesuke sesero ma pasena minanipamu eetemi te peperatara oke qupadzomare.

⁴ Oi qesai nikeke midzahubaitemi nike peperataamanihe noko nike teetare hiiremi eto baataho atti eete ooqata peperatainoho qogo noo hiire.

⁵ Mae khametoke qogo ma sagaho noo totohota hiiremi nike nookaamani? Oi hee, Khata name, Ohonga Sooparai niike qogo hiiremi eto nookami adzahaha naatainoma noi tete niihoke pobitemi eto nookami suqobidzanoma naataino.

⁶ Hiireta oi teehe bahe Sooparai qesaho dzake eete aimaqu noko ke akobeteqa tete nokohoke pobitoraqutoke aima kanabetakoi.

7 Maqa! Mai qidza teei khata nome tete pobitaama naataqu oi ooraidzaranita moorare. Ohongai nike nookami poro khametoho isaki. Oho quba noi nike pobitake eetemi etoqa basesa eetainohe battigara naatare.

8 Oi pobipobi baura nohoi nikeho irita ooraimi oho ttaiqā naatorai. Oho ttaiqā naataama naata-puko oi ehera khametoho isaki naatarori.

9 Maimane nasamane napameho poma koko qupadzomare. Nokoi napake pobipobi eetemi napai nookami nokoi dzapa pobinomaho isakita qaata. Qate qusu mai napahoi napake pobitemi qaraqaranoma naatakoi hiiremi napata bamu isanataqu mae?

10 Maimane napahoi qupadzomaqi isakita bodza ginaqake napake pobite qaatahe Qusu mai napahoi hee, Nike sasari saridze naho isaki naatare hiireqi napake pobitorai.

11 Pobipobi oke napai poiqake nookami hemenoma naatoraihe heme baura oi napake isakinomaitemi napai keba ma dzapata oho gesina saridzoraqutoke pobipobi mee qidza nohoke saridzakoi.

SAMA NAPAME QAASUMARE

12 Oho quba boto keba nibe nikeme tatanga moiteqa oko atumorai oke beedzaenomaitare.

13 Oonihe eto paha ipita haratetaino hiireqi tete niime bageke eete pobiteqa ota tuumorare.

14 Oi poma sasari oke saridze abi minara ma nibe keba ma dzapata ooraqu tete teena oke iiha qaaqa Soopara napame moo qaarakoi.

¹⁵ Oonita eto teei qupa mutu eete abi qesa samaneho tete rasakitemi Ohongaho baruna heena saridzaama naatainoho qubake nike bakena geemorare.

¹⁶ Nookare, Esau abi koiri ma pasenanoma noi eka bosa pobi nomeke nookami quba sepe naatemi noma moite oho habarake hisiba suu teeke muunataho isakita nike eto Ohongaho naruke nookami quba sepe naatano.

¹⁷ Oi noi ipita eka bosa nomeho agoagoke maiho torota saridzareiqi tti ma surupo quba mina eeto-tahe baamu, oho teteke ao noomae siireta.

NAPAI OHONGAHO NAGAPA TATANGATA PEITE OORAI

¹⁸⁻¹⁹ Nooka! Tora Sinai oke qupima sengibetemi baibai hisahisama aimami uta tatanga tooromi suu hiiremi parai abiho nooma hiiremi abi oke nooka quba atti minanipamu eeteta oonihe poro tongo bosabosa ota nike te guhu ma nagapa sarid-zoraidzara.

²⁰ Baamunipamu. Totoho oi hee, Tora attinoma oke abini ma hooni mae haa teei hesataqu abi oke ao hairiamake omama teetemi baatare ooiqi hiiremi nookaqi noko baataquho tomidza naateta.

²¹ Ma quba attinoma oi gama paana naatemi Mose noomae paha hee, Idze ana atti mina eetemi naho sama rubaruba eete oiqi hiireta.

²² Oonita quba oonomama nike qesa dzaira ee-taquho tete bamuhe, Ohonga qaraqaranomaho meusu nagapa Dzerusaremu kupina eepanoma qusuho torana oorai oio nikeho isaki, ooqata qeemorare.

²³ Ota angeroi huba haba biirorai, ota paha abi rike ma pobiho gisi qidzake oorai ma oko ma boto tupuho eka bosa khameto nikeho dzapa ota qeetemi oorai ma ota abi minarake batabidzaquho Ohongai poro qere nometa oorai.

²⁴ Ota paha Dzesu dzuu nomema poro tongo usaqe oke rittabetemi oorai isaki oi Abere bosata eetetahoke suqobidzanipake eete oorai.

OHONGAI EEPAHO ISAKINITA BAKENA GEEMORARE

²⁵⁻²⁶ Oonita erake qupadzomare. Sinai torata totoho oi qogo noo hiiremi ttoka rubabeteta ota apene nookaama naateta nokoi baataho pobi naateta. Oonita poiqa Kiristuho totohota qusuho neta noo hiireqa hee, Anai paha noo hiiremi ttoka keke bahe qusu ma ttokai gama rubabetakoiqi hiiremi oorai. Oonita apene noho noo nookaama naateta nokoi baataho pobi naateta.

²⁷ Ma oi hee, Anai paha noo hiibaquiqi hiiretaho khooba erani: Hiiromi rubabetemi uubaquho isaki ao taatakoini qate uubaquho isakiamama oi poupaamake qaarakoi.

²⁸ Qate Poro tongo usaqe ma oho pobi minarai poupaamake oorai qaarakoita napamae gama iso keke adzahaha naate oke mai eetare. Mai eeteqa qupa ororo ma sahasahama Ohongaho kokora baura eetemi bagenoma naatakoi.

²⁹ Oonihe Ohongai kupina eepanomanita eto nookaama naataino.

13

NAPAI QESA KOKORA EETORARE

¹ Qateqa erake qupadzomare: nikeho bisata qesa dzaira eetaquho tete eto gattiqa naatainohe qesa kokora bagenoma eetore.

² Ohongai qaru dzoobire baami abi qesai oho khooba ruumenihe noko sepeke kokora bagenoma eetetaho teteke qupadzomaqi eto dzore ma aabeke oho pobi qaanataino.

³ Paha Kiristuho quba qangahasi saridzorai mae sutasutata oorai nokoma ttaiqa naate hoobidzare oi nike oho qesa ttokaho samanita eto ruume naataino.

⁴ Qate apu ma ata qesa naatorai oho tete qidza dzapanoma oonihe paha koridzanomanita teei qusubaitaama naate dzongobetaquko noke Ohongai batabidzakoi.

⁵ Ma Ohongai hee, Anai niike gaubire qaataquho tete ooraidzaraniqi hiiretanita nikeho qepe ma haba isanatemi eto ttuma ma qurumaho dzaodzao eetainohe isakita oorare.

⁶ Oho isakita qaaraquko napai ttidza qidzaqidza eeteqa hee, Ohongai naho too tetatetanita anake abi ikake eetaqu oho attike ana bamu eetaquiqi hiibakoi.

TETE BIRAITEMI OORAIKE QUSUBAITARE

⁷ Qate qaru abi ma qesa nanai nikeho quba sin-abidza paanaiteqi oora ma qaara qidza banaitemi iisu oi meenoma naate oorai oke qupadzomaqi nikemae tete oke qaupuitare.

⁸ Nookare, Dzesu Kiristui agoba ooraiho isakita qaarakoi.

⁹ Oho qubake bapotopotopo maina paina sigita biranatemi eto oke nookami meenomaho isaki

naataino. Oi qesai patta ma quba qesaho koridzakoridzaho dzaodzao eetorai. Oonihe koridza samane oonomai te abike oora ma qaarata hoobiroraidzarani. Eto oke iihainohe iiha ma dzoobidzata kotanga naateqa dzasaho tete teena oke iiha qaarare.

KIRIDZA APEKE OHONGA MOITEMI ISANATAQU?

¹⁰ Nookare, napai Ohongaho haqata muunorai oke hu nooho dzube abi muunaquho isaki ooraamanita qupadzomare.

¹¹ Oonihe paha tete erake qupadzomare. Dzube abi mimi hu nooke qusubaiteqi nokoi ingona dzumata kahosa abiho habarake burimakau dzubeteqi dzuu nohoma poro ttaganomaho suruhota qeemaqi qohare ma quba piratete qaata. Qate kabiraho mee ma gotta oke nokoi nagapa sasata biireqi ngiingi eete qeeremi gaabi eete qaata.

¹² Oho isakita Dzesui dzuu nomema abi samane napake soobareiqi nagapa oke qaate paaqata baateta.

¹³ Oonita noi nagapaho sasata napaho habara baatetaho ngiingi etainohe too inainama qere biidzare.

¹⁴ Oi ttokaho Dzerusaremui bamu agoba qaaraquhe qusuhoi qaarakoita oonomaho isaki qiri eete saridzakoi hiireqi qeemomare.

¹⁵ Qate Dzesui napaho dzube abi mina naatemi napai kiridzaho isakita Ohongaho hasama gegema hiireqi too napamema Dzesuho dzapata hiiremi meenoma naatorare.

¹⁶ Ma quba qesaho ttaiqa naateqa kokora baura samaneke eetaqu oke Ohongai nookami kiridza bagenomanita eto baura oho ruume naataino.

17 Qate sinabidza soopara nikehoi midzaama naateqi isere qidza nikehoke ttidza qidzaqidzama qusu maiho torota mootareiqi nikeho bakena geemoraita nokoho noo qusubaite qaarare.

PUPU MA AGOAGOHO TETE

18 Ma paha nana poma qesa samaneta qupa sasarima keke baura eetorare hiireqi nike nanaho quba pupu hiibare oi nanai oora ma qaarata oho dza minake eetorai.

19 Nike oho quba mekeqoma pupu hiire qaamake anai ao dzamonoke nikeho torota biranataqu kaqa.

20-21 O dzoobe, napaho Soopara mina Dzesui baateqi dzuu nomema poro tongo usaqe tatanga oke sipisipi napaho quba saaqoromi Ohonga hasuho Maikhatai noke botota dzeimami baataho neta tta eetemi mai hiiremi noi napake tuuhoroqi tee ma teeta bageke eete pobite tuumami napai Ohongaho dza qusubaite qaamake, uububuu Maihota bagenoma naatakoi. Oi teehe quba bahe Dzesu Kiristuho khooba oke eete ooraita noho dzapa pobi biranate qaraqara qaarakoi. Oi mee.

NOO SUHE

22 Oonita dzairamane name, anai noo hoteqa apema nikeho quba qeete bahe eto nookami goot-taeho isaki naataino.

23 Qate noorake nike nookare. Timotteo noma napahoke noko ao saqoromi anai noma nakamae nikeho torota dzamonoke biranataqu kaqani.

24 Qate Itariaho qesamane napahoi nikeho quba dzoobe hiire. Oonita nikemae bosa qobaqoba ma qaheuba oko ma boto tupu minarake oho qesa dzoobe hiibare.

25 Oionita Ohongaho baruna heenai nikeke
sengi eete qaarakoi.
Pauro (ooni kaqa)

PORO TONGO USAQE
The New Testament in the Guhu-Samane Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Guhu-Samane long
Niugini

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Guhu-Samane

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

1e8f2c8a-2e91-5f7a-8d28-7e63415f9012